

have skjænket Friheden uden at risikere altfor meget. Det er og bliver trods alt det tidligere fremførte, gaadefuldt, hvorfor den danske Stat aarlig i 16 Aar kostede en Sum af omtrent 600 Rdlr. paa denne Fange og ikke vilde slippe ham, skjønt den ikke følte sig beføjet til at sende ham paa en Sindssygeanstalt. Samtidige betragtede Baronens som en farlig politisk Fange, hvis Brøde holdtes hemmelig.

Fra September var Müller til Stadighed sengeliggende af Vattersot, Sygdommen forværredes hurtigt, og Døden paafulgte den 5. Oktober 1832 om Morgen¹⁾.

Kongens Foged besørgede ifølge kongelig Befaling Baronens Begravelse²⁾.

Et Brev om Kronprinds Frederik (VI) fra 1784.

Meddelt af **L. Daae**.

Etatsraad *Frederik Stoud*, der døde 1823 som Deputeret i Generaltoldkammer-Collegiet og var en Mand af Kundskaber og literære Interesser, har efterladt en Samling af Dagbøger og Copier af sine Breve m. m., der findes paa det store kongl. Bibliothek og allerede ved en tidligere Leilighed ere benyttede af mig i mit Skrift *Det gamle Christiania* (2 Udg. S. 268 f.). Et Brev fra ham, der gjengiver Samtidens Opfatning af Frederik VI. i den første Tid efter Hofrevolutionen i April 1784, tør have Interesse og meddeles derfor her. Til hvem det er skrevet, vides ikke, men Vedkommende maa have været en Nordmand, da der tales om Addressatens „Landsmænd“ som forskellige fra Brevskriverens og som erindrende sig Carl af Hessens Ophold i Norge.

Kjøbenhavn 21 Oct. 1789.

Som Du seer, er jeg da kōmen her til Byen igjen. Naar skal jeg engang kunne sige Dig velkōmen her? Jeg har fundet min Moder og Søster friske og vel. Jeg har talt med min Ven Olsen. Der fattes Intet i min Lykke, uden at Du skulde overrumple mig. Her er ellers foregaaet store Ting i Regjeringen. Jeg formoder, at Hovedsagerne allerede forlængst ere Dig bekendte, f. Ex. at Enke-Dronningen er bragt tilbage til sit Intet,

¹⁾ Korrespondanceprotokol 1831 ¹⁴/₈. Det fornævnte Læg „Dr. Damp og Baron d'Aarwangen 1826—41“.

²⁾ Citadellet Frederikshavns Korrespondanceprotokol. Udg. Sager 1832 ⁷/₉, ⁵/₁₀. Indk. Sager 1831, 9., 13., 18. Aug., 1832 ⁶/₁₀.

at Guldberg, Steemann, Rosenkrone etc. gik af, at Bernstorff er bleven kalden ind igjen, og deslige. Hvad jeg her vil fortælle Dig, skal kun være de nyeste Tildragelser, og hvad Du endnu ikke kan vide. Først noget om Kronprindsen. Af den Tvang og Indgetogenhed, hvori han tilforn var, synes det, som hans Character har faaet noget vist mørkt og rebutant. Da alle de, han hidtil havde om sig, vare af det andet Parti, og han endnu ikke kan lide paa nogens Redelighed, saa synes han ved det udvortes Udseende at have noget vist Trodsende i sit Væsen. Det er at haabe, at han med Tiden vil blive mildere, naar han ikke længer har Aarsag til at være fortørnet. Virkelige Fortjenester har han allerede viist, hvoraf jeg vil nævne Dig et Par, som falde meest i Øinene. Han har indført ved sin egen Person, Dragt, Taffel og ved det hele Hof en ædel Simplificité og en Sparsommelighed, som endelig engang var nødvendig, efterat man havde bortødslet saa meget og udmavret Landet. Naar han kun i Økonomien vil vide at holde de rette Grændser, at den ikke udarter til Karrighed. Man fortæller et Par Historier, hvori han synes at have drevet det temelig vidt, men maa-skee havde de Folk ikke fortjent det bedre. I Henseende til Kongen, hans Fader, er hans Opførsel fortræffelig. Han har sat ham paa fri Fod af det Fængsel, hvori hine af particulier Interesse holdte ham, for at kunne regjere ene. Kongen kommer nu igjen frem for Folks Øine. Man seer ham spadsere paa Gaden, blot geleidet af en Kämärjunker og en Domestique. Han skal i Sommer have gjort Toure herind fra Friderichsberg, hvor Herskabet laa, naar Veiret tillader det. Han gaar ganske stadig og uforstyrret gennem Gaderne, uagtet, som Du veed, Folk trænger sig allevegne til. Han skal tale temelig fornuftig ved Taffelet. Meget sjelden mærkes der til hans forrige Raptus, og man har Formodning om, at han igjen kan komme til Forstandens fulde Brug. Prinds Carl af Hessen, der, som Du veed, har Kongens yngste Søster, kommer her til Hoffet en af disse Dage. Han skal bebo Dronningens Værelser, thi hun forbliver ogsaa i Vinter paa Fredensborg og drikker der i Ro. Han skal ogsaa forestaae Armeen, thi Hertugen af Bevern og General

Eickstedt have for længe siden deres Afsked. Der siges, at hans Gemalinde og Børn kommer med for at forblive her for bestandig. Kongen har altid baaret en udmærket Kjærlighed for denne sin yngste Søster, og dine Lændsmænd erindre sig endnu med Længsel det elskede Statholderskab¹⁾. Kronprindsessen har megen Indflydelse. Man har altid formodet, at hun havde en fin Forstand. Hun er meget elsket af Kronprindsen og skal have megen Magt over ham. Maa kun ikke, naar engang Liden-skabernes Tid kommer, andre Personer, der mindre kunde for-tjene denne Magt, tage den fra hende. Endnu har man ikke hørt noget, og Kronprindsen tænker, beslutter, handler intet, uden hvad han anseer for sin Pligt, og er ved alle Forretninger og Fatiguer ganske utrættelig. Maa kun alt falde ud til Landets sande Gavn. Man tør af en god Begyndelse ikke smigre sig eller fælde nogen fordeelagtig Dom for Fremtiden. Hvor faa Fyrster er der, som ikke have tiltraadt deres Regjering priselig. Dem indprentes fra Svøbet af, at Millioners Vel skal hvile paa deres Omsorg. Hvor rimeligt da, at de begynde godt og med Varme for deres Rigers Tarv. Men at regjere er vel ogsaa at have et Embede. Og ofte bliver den varmeste Mand lunken ved den lange, rolige Besiddelse. Tænk videre derover, og sæt selv Resten til. Skulde jeg tillægge Kronprindsen nogen Feil, saa skulde det være den Iver, hvormed han omhuer (!) sig for den militære Etat. Ikke at jeg vil nægte, at vort Krigsvæsen jo behøver Opreisning og Fyrstens Øie. Men midt i Freden aander han idel Krig. Man hører ikke tale om andet end Mønstringer, Cantonninger, Exerceringer og Manoeuvres baade til Vands og især til Lands. Rosenborg Hauge skal borthugges, som man siger, der skal bygges nye Caserner og exerceres. Andre Statssager og de civile Departements overlader han ganske til Statsraadet og Collegierne, som nu have faaet den Magt

¹⁾ I Virkeligheden var Carl af Hessen, som havde opholdt sig i Norge to Gange som commanderende General (ikke som Statholder) i Aarene 1772—73 ikke synderlig „elsket“ i dette Land og mindst i Christiania, da han var meget fordringsfuld og voldte den dengang lille By store Udgifter. (Se Det gamle Christiania 2 Udg. 213—219).

igjen, Guldbergs forhadte Cabinets-Ordres havde betaget dem. Meget billigt siger Du. Men naar det kun ikke endelig engang falder tilbage til det gamle. Der er nylig oprettet et politisk Collegium, som bestaar af Kronprindsen, Bernstorff og en vis Riegelsen som Secretair. Jeg frygter, jeg frygter, at dette kan engang frembringe det gamle Cabinet og dets forhadte Ordres. Gid jeg spaar usandt! Jeg erindrer, at Du engang i en anden Anledning sagde: naar en Ting er forhadt, saa borttager man dens Navn, men lader Tingen selv blive. — — —

Greve Sigismund Ludvig Schulins
autobiografiske Meddelelser til Ordenskapitlet.

Ved **G. L. Grove.**

Ved Christiansborg Slots Brand i Oktober 1884 led den dansk-norske Personalhistorie et stort og uerstatteligt Tab, idet et betydeligt Materiale af autobiografiske Meddelelser, der gennem mange Aar i Henhold til Ordenskapitlets Statuter vare indsendte fra Riddere af de danske Ordener og bevaredes i Ordenskapitlets Arkiv, gik op i Luer.

Kun i ringe Grad ere disse rige Kilder til Oplysning om Riddernes Levnetsløb blevne tilgængelige ved Offentliggørelse. Chr. Wohlframs „Samling af Ridderne af Elephant- og Dannebrogordenen fra 1660 til 1757“ med Kontinuationer til 1760 og „Compendium over de nu i Live værende høje Herrer af Elefanten og Dannebrog-Ordenen, 1762“ paa dansk og tysk samt